

Hyrja në tregun e punës

Të drejtat tuaja për të punuar ose filluar një biznes ndryshojnë sipas lejes suaj të qëndrimit dhe arsyes së qëndrimit tuaj në Zvicër. Në të gjitha rastet, duhet të regjistroheni në sigurimet shoqërore dhe të paguani taksat.

Leja e Punës

Në përgjithësi, aplikimi për leje pune lëshohet në të njëjtën kohë me lejen tuaj të qëndrimit.

Zakonisht, personat që marrin një leje qëndrimi në Zvicër kanë gjithashtu të drejtë të punojnë.

Cilët individë mund të aplikojë për lejen e punës? Në varësi të statusit të personit dhe kohëzgjatjes së punësimit të tyre, punëdhënësi/ja ose individ i mban përgjegjësi për dorëzimin e aplikimit.

Nëse keni pyetje në lidhje me lejen tuaj të qëndrimit dhe të drejtat tuaja, mund të kontaktoni Service de la population (Departamenti për Popullin) dhe Service de l'économie et de l'emploi (Departamenti i Ekonomisë dhe Punësimit) të kantonit të Jura. Këto shërbime ofrojnë gjithashtu konsulencë për njerëzit që nuk janë rezidencë në Zvicër, por dëshirojnë të punojnë atje.

A keni leje B (si refugjat) ose leje F, me ose pa status refugjati? Nuk ju duhet një autorizim i veçantë për të punuar. Megjithatë, punëdhënësi/ja juaj duhet të njoftojë kantonin dhe duhet të plotësojë një formular zyrtar për datat e fillimit dhe mbarimit të punësimit tuaj. Njoftimi duhet të bëhet në kantonin ku do të punoni. Ky njoftim është pa pagesë. Kjo quhet: procedura e njoftimit.

A jeni azilkërkues dhe a keni leje N?

Për të punuar, ju nevojitet autorizim nga Service de la population (Departamenti për Popullin) dhe Service de l'économie et de l'emploi (Departamenti i Ekonomisë dhe Punësimit).

A jeni qytetar zviceran? Zotëroni leje C? Dhe dëshironi të filloni biznesin tuaj

Në Zvicër, qytetarët zviceranë dhe personat me leje C mund të fillojnë biznesin e tyre. Ata nuk kanë nevojë për një autorizim të veçantë. Ata thjesht ndjekin procedurën standarde.

Promotion économique (Zyra e Promovimit të Ekonomisë) të kantonit ofron konsulencë dhe mbështetje për personat që fillojnë bizneset e tyre.

A keni një leje tjetër? Dhe dëshironi të filloni biznesin tuaj

Për personat që zotërojnë leje të tjera, procedura ndryshon sipas lejes suaj dhe autorizimit tuaj të qëndrimit.

Duhet të kontaktoni Service de la population (Departamenti për Popullin). Kjo departament do të shqyrtojë projektin tuaj të biznesit dhe do të vlerësojë nëse është i qëndrueshëm dhe i realizueshëm. Do të verifikojë nëse mund të hapet një biznes. Për më tepër, Promotion économique (Zyra e Promovimit të Ekonomisë) të kantonit mund të ofrojë konsulencë dhe mbështetje për krijimin e biznesit dhe aplikimet për autorizim.

Puna e padeklaruar

Çdo person që punon duhet të zotërojë një leje pune.

Ata duhet të jenë të regjistruar në sigurimet shoqërore. Gjithashtu, duhet të deklarojnë të ardhurat e tyre. Nëse nuk e bëjnë një gjë të tillë, mund të ndëshkohen me ligj.

Kjo quhet punë e padeklaruar.

Nëse një person punon në një punë të padeklaruar, punëdhënësi/ja i tij/saj gjithashtu mund të ndëshkohet me ligj.

Kur një person punon në një punë të tillë, ai/ajo nuk mbulohet nga sigurimi në rast aksidenti. Gjithashtu, personi përkatës nuk paguan për sigurimin shoqëror të detyrueshëm (AVS - pension, AI - paaftësi, leje paslindjes dhe papunësi) dhe nuk do të ketë të drejtë t'i përfitojë ato.

A mendoni se punëdhënësi juaj nuk ju trajton siç duhet? Mund të kontaktoni Service de l'économie et de l'emploi (Departamenti i Ekonomisë dhe Punësimit) duke plotësuar formularin e kontaktit ose të kontaktoni Conseil de prud'hommes (Tribunali për Çështjet që lidhen me Punën). (FR)

Puna dhe të Rinjtë

Në përgjithësi, të rinjtë mund të punojnë që nga mosha 15 vjeç. Për punë të lehta (si punët për organizimin e festave), ata mund të punojnë që nga mosha 13 vjeç.

Të rriturit (prindërit dhe punëdhënësit/et) duhet të sigurohen që të rinjtë të mos u kërkohet të bëjnë punë shumë të vështirë. Ekzistojnë rregullore të veçanta për punësimin e të rinjve nën moshën 18 vjeç. Puna e rrezikshme, puna gjatë natës dhe puna e së dielës janë të ndaluara, përveç nëse një punë e tillë është pjesë e trajnimit profesional të personit në fjalë.

Më shumë informacione (link, adresa, broshura, fletushka)

www.bonjour-jura.ch/sq/puna/hyrja-ne-tregun-e-punes